

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTOSVM4N07 Ismeretek a szövegről ea.

Tantárgy neve: Nyelvi szintek	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN606, BTMMN607, BTMMN613, BTOMA9N04, BTOSVM4N07 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Illésné Kovács Mária egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Illésné Kovács Mária egyetemi docens	
Tantárgyi egység: Ismeretek a szövegről ea.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTOSVM4N07 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 1Ő, 2T (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak összel, páros számúéit csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: BTMMN606, BTMMN607: 2 előadás, 2 konzultáció, BTMMN613: 2 szeminárium, 2 konzultáció, BTOMA9N04, BTOSVM4N07: 2 előadás (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMMN606, BTMMN607, BTOMA9N04, BTOSVM4N07: kollokvium, BTMMN613: gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: BTOMA9N04, BTOSVM4N07: 3, BTMMN606, BTMMN607, BTMMN613: 4	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A hallgatók szövegtani ismereteinek elmélyítése, illetve megismertetése a szöveg értelmezésének és leírásának korszerű lehetőségeivel, különös tekintettel a szövegtan és az anyanyelvi nevelés kapcsolatrendszerére.	
Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> Ismeri a szövegtanhoz kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert. Tisztában van a szövegtan jellemző kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel, egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel. <i>képesség:</i> Képes értelmezni a szöveg sajátosságait, történeti beágyazottságát. A szövegtan alapvető kérdéseiről több stílusregiszterben, az adott műfaj szabályrendszerének megfelelően, közérthetően, választékos stílusban képes írni és beszélni. <i>attitűd:</i> Érti és elfogadja, hogy a nyelvi jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Képviseli a magyar és az európai identitás nyelvi, vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségét. Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti. Nyitott a magyar és más kulturális közösségek irányában. Képes és törekszik az önképzésre. <i>autonómia és felelősség:</i> Felelősséget vállal szövegeiért, tudatában van azok nyelvtudományi kontextusából következő lehetséges szakmai értékeléseinek és etikai következményeinek. A stilisztika területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében. Tudatosan	

képviseli azon módszereket, amelyekkel a nyelvtudomány adott területén dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. Tájékoztató a követelményekről, a tematikáról, a szakirodalomról, a számonkérés módjáról. A szövegfogalom és a textualitás
2. A kognitív nyelvészeti szövegmodell
3. A kognitív nyelvészeti szövegtipológia
4. A kommunikáció és a szöveg
5. A stílus és a szöveg
6. Az alakzatok és a nyelvi képek szövegszervező szerepe
7. A szöveg akusztikuma
8. A szöveg írott formája és a multimediális szövegek
9. A szövegek közötti összefüggések alaptípusai
10. A szövegtani elemzés fő típusai
11. A szövegtan és az anyanyelvi nevelés kapcsolatrendszere
12. Szövegalkotás és szövegértés
13. Zárthelyi dolgozat
14. Összegzés, a félévi munka értékelése

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K SZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgálhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma. Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Szikszainé Nagy Irma 2004. Leíró magyar szövegtan. Osiris Kiadó, Budapest. 76–99, 129–139, 338–406.

Tolcsvai Nagy Gábor 2006. A szövegtipológia megalapozása kognitív nyelvészeti keretben. In: Tolcsvai Nagy (szerk.): Szöveg és szövegtípus. Szövegtipológiai tanulmányok. Budapest: Tinta Könyvkiadó. 64–90.

Tolcsvai Nagy Gábor 2001. A magyar nyelv szövegtana. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő

beosztásban:

Brinker, Klaus – Antos, Gerd; Heinemann – Wolfgang; Sager – Sven F. (ed.): 2000. Text- und Gesprächslinguistik / Linguistics of Text and Conversation. Volume 1. Berlin, New York: Walter de Gruyter.

Szabó G. Ferenc 2015. A szövegértés-szövegalkotás pedagógiája. Debreceni Egyetemi Kiadó. (Interneten:

http://tanarkepzes.unideb.hu/szaktarnet/kiadvanyok/szovegertes_szovegalkotas_pedagogiaja.pdf)

Tátrai Szilárd – Tolcsvai Nagy Gábor (szerk.) 2008. Szöveg, szövegtípus, nyelvtan. Budapest: Tinta Könyvkiadó.

Tolcsvai Nagy Gábor (szerk.) 2006. Szöveg és típus. Szövegtipológiai tanulmányok. Budapest: Tinta Könyvkiadó.